

Теорія та методика навчання

УДК 378.016:811.111'243:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18370620>

Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі ESP-навчання в контексті цілей сталого розвитку

Варлакова Антоніна Володимирівна

канд.філол. наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національного транспортного університету, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, Україна, 01010, <https://orcid.org/0000-0001-9781-9001>

Бондар Анна Вікторівна

старший викладач кафедри іноземних мов Національного транспортного університету, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, Україна, 01010, <https://orcid.org/0009-0006-0016-7953>

Прийнято: 09.01.2025 | Опубліковано: 25.01.2026

***Анотація:** Статтю присвячено теоретико-аналітичному обґрунтуванню формування іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування в контексті реалізації цілей сталого розвитку та розвитку соціально-комунікативних навичок. **Метою** дослідження є визначення концептуальних засад взаємозв'язку іншомовної комунікативної компетентності, *Soft Skills* і цілей сталого розвитку як інтегративного результату іншомовної професійної підготовки студентів.*

*У дослідженні використано комплекс загальнонаукових і спеціальних **методів**, зокрема аналіз, синтез, систематизацію та узагальнення наукових*

джерел з проблематики ESP-навчання, комунікативної компетентності, *Soft Skills* та освіти для сталого розвитку. Застосовано порівняльний аналіз сучасних наукових підходів до визначення сутності іношомовної комунікативної компетентності у вищій школі, а також теоретичне моделювання для уточнення її структурних компонентів у контексті ESP-навчання. У **результаті** дослідження проаналізовано сучасні наукові підходи до розуміння іношомовної комунікативної компетентності та обґрунтовано її інтегративний характер у системі вищої освіти. Уточнено структурні компоненти іношомовної комунікативної компетентності в умовах ESP-навчання, зокрема мовну, мовленнєву, соціолінгвістичну, соціокультурну, стратегічну та професійно-прагматичну компетентності. Доведено наявність стійкого взаємозв'язку між формуванням іношомовної комунікативної компетентності та розвитком соціально-комунікативних навичок, таких як ефективна комунікація, командна робота, критичне мислення, адаптивність і міжкультурна взаємодія. Визначено ключові цілі сталого розвитку, релевантні для іношомовної професійної підготовки студентів (ЦСР 4, 8, 10, 16, 17), та окреслено відповідні *Soft Skills*, формування яких забезпечується у процесі ESP-навчання.

Зроблено **висновок**, що ESP-навчання виступає ефективним інтегративним освітнім середовищем формування іношомовної комунікативної компетентності та розвитку соціально-комунікативних навичок студентів у контексті цілей сталого розвитку. Отримані результати мають теоретичне значення для розвитку методики викладання іноземних мов у вищій школі та можуть бути використані як підґрунтя для подальших емпіричних досліджень і вдосконалення програм іношомовної професійної підготовки студентів.

Ключові слова: професійно орієнтоване навчання іноземної мови, *Soft Skills*, соціально-комунікативні навички, сталий розвиток, вища освіта.

Formation of Students' Foreign Language Communicative Competence in the Process of ESP-Learning in the Context of the Sustainable Development Goals

Varlakova Antonina Volodymyrivna

PhD in Philology, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Foreign Languages,

National Transport University, M. Omelianovycha-Pavlenka St.1, Kyiv, Ukraine,

01010, <https://orcid.org/0000-0001-9781-9001>

Bondar Anna Viktorivna

Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages, National Transport

University, M. Omelianovycha-Pavlenka St.1, Kyiv, Ukraine, 01010,

<https://orcid.org/0009-0006-0016-7953>

Abstract. *The article is devoted to the theoretical and analytical substantiation of the formation of foreign language communicative competence of students of higher education institutions in the process of learning a professionally oriented foreign language (ESP) in the context of implementing the Sustainable Development Goals and developing social and communicative skills. The **purpose** of the study is to determine the conceptual foundations of the relationship between foreign language communicative competence, Soft Skills, and the Sustainable Development Goals as an integrative outcome of students' foreign language professional training.*

*The study employs a set of general scientific and special **methods**, including analysis, synthesis, systematization, and generalization of scientific sources on ESP instruction, communicative competence, Soft Skills, and education for sustainable development. A comparative analysis of contemporary scholarly approaches to defining the essence of foreign language communicative competence in higher education is applied, as well as theoretical modeling to clarify its structural*

components in the context of ESP instruction. As a result of the study, modern scientific approaches to understanding foreign language communicative competence are analyzed, and its integrative nature within the higher education system is substantiated. The structural components of foreign language communicative competence in the conditions of ESP instruction are specified, namely linguistic, speech, sociolinguistic, sociocultural, strategic, and professional-pragmatic competences. The existence of a stable relationship between the formation of foreign language communicative competence and the development of social and communicative skills, such as effective communication, teamwork, critical thinking, adaptability, and intercultural interaction, is proven. The key Sustainable Development Goals relevant to students' foreign language professional training (SDGs 4, 8, 10, 16, 17) are identified, and the corresponding Soft Skills whose formation is ensured in the process of ESP instruction are outlined.

*It is **concluded** that ESP instruction serves as an effective integrative educational environment for the formation of students' foreign language communicative competence and the development of their social and communicative skills in the context of the Sustainable Development Goals. The obtained results have theoretical significance for the development of foreign language teaching methodology in higher education and may be used as a basis for further empirical research and for improving programs of students' foreign language professional training.*

***Keywords:** professionally oriented foreign language learning, Soft Skills, social and communicative skills, sustainable development, higher education.*

Постановка проблеми. Сучасні трансформації у сфері вищої освіти, зумовлені процесами глобалізації та реалізацією цілей сталого розвитку, актуалізують необхідність переосмислення підходів до іншомовної підготовки студентів. У цих умовах навчання іноземної мови професійного спрямування (ESP) розглядається як важливий компонент професійної освіти, спрямований на

формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК), здатної забезпечити ефективну професійну та міжкультурну взаємодію майбутніх фахівців.

Ключовими аспектами досліджуваної проблеми є, по-перше, потреба у формуванні ІКК студентів як інтегративної якості, що поєднує мовні знання, мовленнєві вміння та соціокультурні компоненти, і, по-друге, необхідність розвитку соціально-комунікативних навичок (Soft Skills), які набувають особливої значущості в контексті глобальних викликів і сталого розвитку суспільства. Важливість цих аспектів зумовлена зростаючими вимогами до професійної мобільності, конкурентоспроможності та соціальної відповідальності випускників закладів вищої освіти.

Водночас у практиці іншомовної професійної підготовки студентів недостатньо повно реалізується потенціал ESP-навчання для інтеграції цілей сталого розвитку у зміст і методи навчання. Це зумовлює необхідність детального теоретико-аналітичного розгляду можливостей ESP-навчання як освітнього середовища, у межах якого формування ІКК поєднується з розвитком Soft Skills та орієнтацією на цілі сталого розвитку.

Таким чином, актуальною науковою проблемою є обґрунтування теоретичних засад формування ІКК студентів у процесі ESP-навчання з урахуванням цілей сталого розвитку, що й визначає спрямованість даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в галузі English for Specific Purposes (ESP) протягом останніх років демонструють стабільний інтерес до ролі професійно-орієнтованого навчання іноземних мов у підготовці майбутніх фахівців. Так, ESP розглядається як підхід, що орієнтує зміст і методи навчання на конкретні професійні потреби студентів, акцентуючи увагу на розвитку спеціалізованої лексики та дискурсу (ESP; англ. як підрозділ ELT,

орієнтований на потреби професійних спільнот). У класичних і сучасних стратегіях ESP наголошується на необхідності адаптації програм під специфіку професійної комунікації (англ. ESP сфокусовано на академічних, професійних чи технічних потребах) та активному включенні автентичних матеріалів і навчальних ситуацій у навчальний процес, що визначає основу для розвитку комунікативних умінь (англ. специфічні контексти професійного спілкування та цілеспрямовані стратегії викладання) [1].

У контексті вищої освіти ESP-курси спрямовані не лише на формування мовних компетенцій, а й на підготовку студентів до професійної діяльності в умовах глобалізації, що включає уміння ефективно комунікувати в професійному середовищі й адаптуватися до вимог ринку праці. Так, дослідження М. Пілла і співавторів [2] показує, що інтеграція ESP-навчання у конкретних галузях — таких як медицина, бізнес чи технології — сприяє розвитку професійної комунікативної компетентності, зокрема лінгвістичної, соціолінгвістичної та дискурсивної складових.

Дослідження Ч. Фарматі та співавторів [3] у сфері ESP акцентують увагу на впливі змішаного і технологічного навчання на результати студентів. Науковці зосереджують увагу на ролі *blended learning* у покращенні досягнень й мотивації студентів ESP-курсів, вказуючи, що гібридні підходи навчання можуть сприяти розвитку як мовних, так і комунікативних навичок, хоча в деяких випадках потрібне оптимізоване поєднання онлайн- і аудиторних занять, щоб повною мірою використати потенціал цих методів у формуванні іншомовної компетентності.

Щодо розвитку соціально-комунікативних навичок (Soft Skills), сучасні українські дослідження вказують на їхню важливість у професійній підготовці студентів. Зокрема, О. Василенко, І. Мартинюк і С. Кузьмінський [4] підкреслюють, що розвиток Soft Skills є об'єктивною вимогою сучасного ринку праці, і що м'які навички (комунікація, управління, лідерство) тісно пов'язані з

професійною компетентністю студентів вищої освіти. Аналогічно, дослідження Б. Галайбіді [5] показує, що комунікативна компетентність є невід'ємною складовою Soft Skills студентів IT-спеціальностей, що підтримує ідею про необхідність цілеспрямованого формування цих навичок у процесі іншомовної підготовки.

Також значну увагу привертають дослідження, що розглядають інтеграцію цифрових технологій у ESP-курси. Наприклад, Т. Кравченко [6] досліджує застосування цифрових технологій для розвитку термінологічної компетентності в ESP, що є важливою складовою професійної комунікації, оскільки допомагає студентам оперувати спеціалізованою лексикою та термінами в їхніх майбутніх професійних середовищах.

Попри широку увагу до ESP і Soft Skills, існують дослідження, які фокусуються на методичних аспектах розвитку комунікативних навичок в контексті викладання іноземних мов. Дослідження Н. Гаврилюк [7] розкриває методологію включення Soft Skills у навчання іноземним мовам для філологів, підкреслюючи, що міжособистісні навички, адаптивність і культурна освіченість мають бути інтегровані у мовну освіту як складові комунікативної компетентності. На ряду з цим, Г. Піскурська й О. Попова [8] підкреслюють роль медіативної компетентності як однієї зі складових Soft Skills майбутніх вчителів іноземної мови, що забезпечує здатність до ефективної мовної взаємодії в різних ситуаціях.

У контексті пошуку ефективних підходів до іншомовної професійної підготовки Ольшанський Д. В. та ін. [9] обґрунтовують можливості використання методики інтегрованого навчання мови та предмету (CLIL) для формування англомовної комунікативної компетентності студентів нефілологічних напрямів підготовки. Дослідники акцентують увагу на поєднанні мовної підготовки з фаховим змістом навчальних дисциплін як умові розвитку мовленнєвих умінь у професійно значущих комунікативних ситуаціях.

Представлені результати засвідчують, що інтегровані методики сприяють підвищенню мотивації студентів і забезпечують більш цілісне формування іншомовної комунікативної компетентності у вищій школі.

У межах аналізу сучасних освітніх практик Базиляк Н. О. [10] розкриває стратегії інтеграції професійно орієнтованої англійської мови у міждисциплінарну підготовку здобувачів вищої освіти. У дослідженні підкреслюється важливість узгодження змісту ESP-курсів із фаховими дисциплінами для забезпечення прикладного характеру іншомовної комунікативної компетентності. Такий підхід, на думку авторки, створює умови для розвитку мовних і соціально-комунікативних навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності в умовах міждисциплінарної взаємодії.

Значну увагу чинникам мовної підготовленості приділяють Міняйло Н. В. та ін. [11], аналізуючи вплив рівня володіння іноземною мовою на формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. У роботі простежено взаємозв'язок між сформованістю мовних умінь і здатністю студентів до результативної комунікації в академічних та професійно орієнтованих ситуаціях. Отримані висновки підкреслюють необхідність системного розвитку мовної компетентності як базової передумови формування іншомовної комунікативної компетентності у процесі професійної підготовки студентів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас існує низка наукових прогалин у сучасній літературі. По-перше, хоча ESP-дослідження підкреслюють важливість професійної комунікативної компетентності, вони часто не пов'язують її з цілями сталого розвитку як глобальним орієнтиром сучасної освіти. Хоча загальні огляди ESP існують (наприклад, у провідних журналах із ELT), вони не виділяють ролі ESP у реалізації соціальних чи глобальних компетентностей, пов'язаних із ЦСР, що є важливою складовою сучасної компетентнісної освіти.

По-друге, багато досліджень розвитку Soft Skills, хоч і описують окремі аспекти, не пропонують повних методичних моделей інтеграції цих навичок у структуру ESP-курсів, які б узгоджувалися із загальними цілями сталого розвитку вищої освіти. Це створює потребу у ґрунтовному теоретико-аналітичному дослідженні, яке поєднувало б ESP, комунікативну компетентність, Soft Skills та ЦСР у цілісну освітню модель.

Таким чином, попередні дослідження закладають важливі підвалини для розуміння ролі ESP і Soft Skills, проте не повною мірою розкривають інтеграційний потенціал ESP-навчання в контексті цілей сталого розвитку, що й визначає актуальність і новизну цього дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретико-аналітичне обґрунтування формування іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування (ESP) в контексті реалізації цілей сталого розвитку та розвитку соціально-комунікативних навичок.

Досягнення поставленої мети зумовлює розв'язання таких **завдань дослідження:**

1. Проаналізувати сучасні наукові підходи до визначення сутності іншомовної комунікативної компетентності у вищій школі та уточнити її структурні компоненти в контексті ESP-навчання.

2. Обґрунтувати взаємозв'язок між іншомовною комунікативною компетентністю та соціально-комунікативними навичками, що формуються у процесі ESP-навчання.

3. Визначити ключові цілі сталого розвитку, релевантні для іншомовної професійної підготовки студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних дослідженнях з методики викладання іноземних мов у вищій школі ІКК розглядається як інтегративне утворення, що поєднує мовні, мовленнєві, соціокультурні та

стратегічні складники і забезпечує здатність особистості до ефективної комунікації в різних, зокрема професійно орієнтованих, контекстах. Таке розуміння ґрунтується на низці взаємопов'язаних наукових підходів, які визначають сучасну парадигму іншомовної освіти.

Теоретичні засади комунікативного підходу були закладені у працях Д. Хаймса [12], який увів поняття *communicative competence* як альтернативу суто граматичному розумінню мовної компетентності, наголошуючи на соціальній зумовленості мовлення та його функціональності у реальному спілкуванні. Подальший розвиток цієї ідеї отримав у роботах М. Канале та М. Свейн [13], які запропонували багатокomпонентну модель комунікативної компетентності, що включає граматичну, соціолінгвістичну, дискурсивну та стратегічну компетентності [13; 14].

Компетентнісний підхід до навчання іноземних мов розвинувся у працях Л. Бахмана [15], який розглядав мовну компетентність як сукупність мовної та прагматичної здатностей, необхідних для виконання комунікативних завдань у конкретному контексті [15; 16]. У сучасних дослідженнях цей підхід поєднується з загальноосвітнім компетентнісним підходом, що акцентує увагу на результатах навчання у вигляді здатності діяти, а не лише знати.

На європейському рівні компетентнісний підхід отримав системне втілення у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFR), зокрема у *Companion Volume* [17], де ІКК розглядається крізь призму мовленнєвих дій, медіації, міжкультурної взаємодії та професійної комунікації.

Важливий внесок у розвиток міжкультурного виміру комунікативної компетентності зробив М. Байрам [18], який увів поняття *intercultural communicative competence* та підкреслив роль культурних знань, ставлень і критичного мислення у міжкультурній взаємодії.

На відміну від загального курсу іноземної мови, ESP-навчання орієнтоване на професійні ситуації спілкування, що моделюють реальні умови

майбутньої діяльності студентів [19;20]. Такі ситуації, як презентації проєктів, ділові переговори, професійні дискусії, спільне розв'язання проблем, потребують від студентів не лише мовної точності, а й розвинених Soft Skills.

Зокрема, у процесі ESP-навчання формуються:

- 1) комунікативні навички, що забезпечують здатність чітко й переконливо висловлювати професійні думки іноземною мовою;
- 2) навички міжособистісної взаємодії, необхідні для роботи в команді та конструктивного обміну думками;
- 3) критичне мислення, яке реалізується через аналіз професійних ситуацій, аргументацію та прийняття рішень;
- 4) адаптивність і гнучкість, що дозволяють ефективно діяти в різних комунікативних контекстах.

Таким чином, ESP-навчання виступає не лише засобом мовної підготовки, а й інструментом розвитку ключових соціально-комунікативних навичок, що відповідає сучасним вимогам ринку праці [21].

У свою чергу, структурні компоненти ІКК безпосередньо корелюють із певними Soft Skills. Так, мовленнєва та дискурсивна компетентності пов'язані з умінням логічно структурувати висловлювання і вести професійний діалог; соціолінгвістична та соціокультурна компетентності - з навичками міжкультурної комунікації та соціальної чутливості; стратегічна компетентність - зі здатністю вирішувати комунікативні проблеми, управляти взаємодією та досягати поставлених цілей.

Інтеграція іншомовної комунікативної компетентності та Soft Skills у процесі ESP-навчання відповідає цілям сучасної вищої освіти, орієнтованої на підготовку конкурентоспроможних, соціально відповідальних і мобільних фахівців. У контексті цілей сталого розвитку така інтеграція сприяє формуванню здатності до відповідальної професійної взаємодії, міжкультурного діалогу та участі у глобальних професійних спільнотах.

Отже, взаємозв'язок між іншомовною комунікативною компетентністю та соціально-комунікативними навичками в процесі ESP-навчання є об'єктивно зумовленим і методично значущим, що підтверджує доцільність їх комплексного формування в межах іншомовної професійної підготовки студентів.

Вивчаючи сучасну парадигму вищої освіти слід враховувати реалізацію цілей сталого розвитку ООН [22;23;24] як глобального орієнтиру розвитку суспільства, економіки та освіти. У цьому контексті іншомовна професійна підготовка студентів, зокрема навчання ESP, розглядається як ефективний інструмент формування не лише фахових і мовних компетентностей, а й ключових соціально-комунікативних навичок (Soft Skills), необхідних для відповідальної професійної діяльності у глобалізованому світі.

З огляду на проведений аналіз сучасних наукових підходів до визначення сутності іншомовної комунікативної компетентності у вищій школі та представлений взаємозв'язок між ІКК та соціально-комунікативними навичками (Soft Skills), що формуються у процесі ESP-навчання, можна визначити ключові цілі сталого розвитку, релевантні для іншомовної професійної підготовки студентів [25].

Ціль сталого розвитку 4 спрямована на забезпечення інклюзивної та якісної освіти і заохочення можливостей навчання впродовж життя. У контексті ESP-навчання ця ціль реалізується через формування іншомовної комунікативної компетентності, яка забезпечує академічну та професійну мобільність студентів, їх здатність до саморозвитку та участі в міжнародному освітньому просторі.

Ціль 10 передбачає зменшення соціальної, економічної та культурної нерівності, зокрема через розширення доступу до освіти та міжнародної співпраці. ІКК, сформована у процесі ESP-навчання, сприяє інтеграції студентів у міжнародні професійні спільноти та забезпечує рівні можливості участі у глобальних процесах. Таким чином, ESP-навчання виконує соціально значущу

функцію, сприяючи подоланню бар'єрів у міжкультурній та професійній комунікації.

Ціль 16 акцентує увагу на розвитку ефективних, відповідальних та інклюзивних інституцій і підтримці культури діалогу та взаєморозуміння. У процесі ESP-навчання студенти залучаються до комунікативних практик, що передбачають аргументоване висловлення думок, ведення дискусій і конструктивне вирішення конфліктів.

Ціль 17 спрямована на зміцнення глобального партнерства та міжнародної співпраці. ІКК виступає базовою передумовою участі студентів у міжнародних проєктах, академічних обмінах і професійних мережах. Таким чином, ESP-навчання створює освітнє підґрунтя для реалізації ЦСР 17, забезпечуючи підготовку студентів до ефективної міжнародної співпраці.

Висновки. Проведене теоретико-аналітичне дослідження дозволяє дійти висновку, що формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування (ESP) є одним із ключових завдань сучасної вищої освіти, орієнтованої на компетентнісну модель підготовки фахівців та реалізацію цілей сталого розвитку. Аналіз сучасних наукових підходів засвідчив, що ІКК у вищій школі розглядається як інтегративне утворення, яке поєднує мовні, мовленнєві, соціолінгвістичні, соціокультурні та стратегічні складники і забезпечує здатність студентів до ефективної професійної та міжкультурної комунікації.

У ході дослідження уточнено структуру іншомовної комунікативної компетентності в контексті ESP-навчання, що дозволило виокремити її професійно орієнтований характер. З'ясовано, що поряд із традиційними компонентами комунікативної компетентності особливого значення в умовах ESP набуває професійно-прагматична складова, яка відображає здатність студентів використовувати іноземну мову для розв'язання конкретних професійних завдань у реальних комунікативних ситуаціях. Такий підхід

забезпечує тісний зв'язок іншомовної підготовки з майбутньою професійною діяльністю студентів і відповідає вимогам сучасного ринку праці.

Обґрунтовано взаємозв'язок між іншомовною комунікативною компетентністю та соціально-комунікативними навичками (Soft Skills), що формуються у процесі ESP-навчання. Доведено, що розвиток іншомовної комунікативної компетентності відбувається у тісній взаємодії з формуванням таких Soft Skills, як ефективна професійна комунікація, командна робота, критичне мислення, адаптивність, міжкультурна взаємодія та здатність до відповідальної співпраці. У цьому контексті ІКК постає як мовний вимір Soft Skills, тоді як соціально-комунікативні навички забезпечують ефективну реалізацію мовленнєвих умінь у професійному середовищі.

У статті також визначено ключові цілі сталого розвитку, релевантні для іншомовної професійної підготовки студентів, зокрема ЦСР 4 «Якісна освіта», ЦСР 10 «Зменшення нерівності», ЦСР 16 «Мир, справедливість та сильні інституції» та ЦСР 17 «Партнерство заради сталого розвитку». Доведено, що ESP-навчання має значний потенціал для реалізації зазначених цілей, оскільки сприяє формуванню здатності студентів до професійної мобільності, міжкультурного діалогу, відповідальної комунікації та участі в міжнародних професійних і академічних спільнотах.

Отримані результати підтверджують доцільність розгляду ESP-навчання як інтегративного освітнього середовища, у межах якого поєднуються формування іншомовної комунікативної компетентності, розвиток соціально-комунікативних навичок та реалізація цілей сталого розвитку. Теоретичні положення, викладені у статті, розширюють наукове розуміння ролі іншомовної професійної підготовки у вищій освіті та створюють підґрунтя для вдосконалення змісту й методів ESP-навчання.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у проведенні емпіричних досліджень, спрямованих на експериментальну перевірку

ефективності інтеграції цілей сталого розвитку та розвитку Soft Skills у процесі ESP-навчання, а також у розробленні й апробації моделей і методик іншомовної професійної підготовки студентів різних спеціальностей з урахуванням вимог сталого розвитку та глобальних освітніх тенденцій.

Список використаних джерел

1. English for Specific Purposes. *English for Specific Purposes*. 2025. Vol. 83, Suppl. C. URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/english-for-specific-purposes/vol/83/suppl/C>
2. Aguaguiña Pilla M. P., Gordón Fiallos B. A., Casa Molina P. E., Nuñez Melo N. N. Development of communicative competence in specific contexts: Teaching English for Specific Purposes (ESP) in fields such as Medicine, Business, and Technology. *Ciencia Latina Revista Científica Multidisciplinar*. 2025. Vol. 9, № 1. С. 10262–10276. DOI: https://doi.org/10.37811/cl_rcm.v9i1.16636.
3. Farmati C., Yeou M., Benzehaf B. Blended learning in English for specific purposes instruction: A systematic review. *Digital Education Review*. 2023. С. 114–124.
4. Kravchenko T. V. Digital technologies in the ESP course for developing terminological competence. *Scientific Notes of Junior Academy of Sciences of Ukraine*. 2024. № 3(31). С. 43–50.
5. Василенко О. М., Мартинюк І. С., Кузьмінський С. І. Роль Soft Skills у розвитку професійної спрямованості та компетентності здобувачів вищої освіти. *Професійно-прикладні дидактики*. 2024. № 2. С. 20–24.
6. Галайбіда Б. А. Комунікативна компетентність як складова Soft Skills здобувачів вищої освіти ІТ-спеціальностей. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2025. № 18. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/issue/view/20>

7. Гаврилюк Н. Soft Skills: Методологія формування комунікативної компетентності в навчанні іноземним мовам студентів-філологів. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2024. № 72. С. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-89-95>.
8. Піскурська Г., Попова О. Розвиток медіативної компетентності як складової Soft Skills майбутніх учителів іноземної мови. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 3. С. 128–134. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2021.241755>.
9. Ольшанський Д. В., Кисельова І. І., Терещук М. О. Використання методики інтегрованого навчання мови та предмету для формування англomовної комунікативної компетентності студентів нефілологічних напрямів підготовки. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 76. С. 152–156. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50807/1/D_Olshanskyi_I_Kyselyova_M_Tereshchuk_IP_76_2024_FRGF.pdf.
10. Базиляк Н. О. Сучасні стратегії інтеграції професійно орієнтованої англійської мови у міждисциплінарну підготовку здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти. Філологічні науки*. 2025. № 8(38). С. 158–172. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38108>.
11. Міняйло Н. В., Федюніна О. І., Костецька Л. А. Вплив рівня володіння мовою на формування комунікативної компетентності українських здобувачів освіти. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 11(29). С. 534–547. URL: <https://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/14171/1/3.pdf>.
12. Hymes D. Models of interaction of language and social setting. *Journal of Social Issues*. 2010. Vol. 23. С. 8–28.
13. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. Vol. 1. С. 1–47. DOI: <http://dx.doi.org/10.1093/applin/I.1.1>.

14. Canale M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. Vol. 1. C. 1–8.
15. Bachman L. Fundamental considerations in language testing. Oxford : *Oxford University Press*, 1995. 423 p.
16. Bachman L., Palmer A. Language testing in practice: Designing and developing useful language tests. Oxford : *Oxford University Press*, 2004. 377 p.
17. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion volume. Strasbourg : *Council of Europe Publishing*, 2020. URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
18. Byram M. Assessing intercultural competence in language teaching. *Sprogforum*. 2000. № 18. C. 8–13.
19. Hutchinson T., Waters A. English for specific purposes: A learning-centred approach. Cambridge : *Cambridge University Press*, 1991. 183 p.
20. Dudley-Evans T., St John M. Developments in ESP: A multi-disciplinary approach. Cambridge : *Cambridge University Press*, 1998. 301 p.
21. Bialik M., Fadel C., Trilling B., Nilsson P., Groff J. Skills for the 21st century: What should students learn? 2015. URL: https://www.researchgate.net/publication/318681750_Skills_for_the_21st_Century_What_Should_Students_Learn
22. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. New York : *United Nations*, 2015. 41 p. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
23. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning objectives. Paris : *UNESCO*, 2017. 62 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>

24. UNESCO. Education for Sustainable Development: A roadmap. Paris :
UNESCO, 2020. 54 p. URL:
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>
25. OECD. OECD Learning Compass 2030. Paris : *OECD*, 2019. URL:
<https://www.oecd.org/education/2030-project/learning-compass-2030/>